

JORNADES DE FORMACIÓ EN ARTS ESCÈNIQUES

ESCÈNICA: LES ARTS ESCÈNIQUES COM A FERRAMENTA PEDAGÒGICA I EDUCADORA

PROJECTE IMPULSAT PER

ÍNDEX

1

presentació

2

les jornades

3

metodologia

4

proposta formativa

5

talleristes

6

sessions i tallers

7

programa

8

més coses sobre
nosaltres

1

PRESENTACIÓ

- **DESTINATARIS:** Professorat i personal docent preferentment d'Educació Infantil i Primària.
- **DURADA:** 16 hores
- **HORARI:** Vesprades de dilluns a dijous de 17:30 a 20:30 h i divendres de 17:00 a 21:00 h.
- **LLOC:** Sala L'Horta (Castellar-l'Oliveral, València)

QUÈ TENEN EN COMÚ L'ESCOLA I EL TEATRE?

El teatre sempre ha sigut un espai d'assemblea on exposar temes d'interès per a la vida. L'escola també comparteix aquesta configuració on els docents exposen, guien, acompanyen als alumnes en la seua formació acadèmica però també en la construcció com a persona. Als dos espais podem trobar objectius com ara la comunicació, la comprensió, la col·laboració i l'escolta.

Des de fa més de 25 anys, la Sala L'Horta s'ha situat com a un espai de referència en el teatre per a escolars i teatre infantil a la ciutat de València i la seua àrea d'influència.

Tant la programació de la *Campanya Escolar Teatre dels Xiquets* com les pròpies creacions de la companyia, busquen oferir projectes coherents amb els continguts que es treballen a l'aula.

Els docents són, en la majoria d'ocasions els responsables de triar les experiències escèniques per al públic escolar. Nosaltres, com a creadores i productors, **necessitem el diàleg amb els docents per tal que les nostres creacions siguen interessant i enriquidores per aquest públic.**

Així, ens proposem aquest **projecte de mediació per recuperar l'espai de trobada amb els docents.** També volem apropar les tasques pròpies de la creació escènica als docents per donar a conèixer les particularitats del nostre treball.

2

LES JORNADES

A **L'Horta Teatre** entenem el **teatre com a una eina pedagògica i educadora** fonamental que estimula l'alumnat i el fa més receptiu i que a més, desperta el vessant més creatiu i artístic d'aquest. El teatre actua com a eina de difusió, normalització i immersió lingüística i cultural que permet crear un entorn d'aprenentatge motivador a la vegada que exerceix d'activitat lúdica, d'oci i cultural. Tant és així, que el projecte de *Campanya Escolar Teatre dels Xiquets* de Sala L'Horta és una eina idònia per a reforçar processos d'integració en l'alumnat nouvingut i en l'alumnat amb diversitat funcional.

Així, trobem en la **mediació artística** una eina d'interacció possible entre docents i artistes. Al cap i a la fi, tots dos desenvolupen feines creatives. Per això, vos proposem **aquestes jornades de formació amb professionals especialistes de diferents disciplines de les arts escèniques**.

El cos, l'espai, la plàstica i la creació escènica seran els temes que ocupen aquesta proposta formativa. Busquem apropar-se a tot allò que envolta a la posada en escena més enllà del text.

OBJECTIUS

- ▶ **Donar a conèixer** les diferents tasques que conformen una creació teatral.
- ▶ **Oferir ferramentes** pròpies de la creació teatral per al treball a l'escola.
- ▶ **Reflexionar i relacionar** els objectius dels creadors amb els dels docents.
- ▶ **Trobar punts de connexió** entre la pedagogia i els llenguatges artístics.
- ▶ **Crear un espai** dedicat al docent que traspasse l'acompanyament als alumnes en les seues experiències teatrals.

3

METODOLOGIA

Cada taller constarà d'una xicoteta introducció teòrica per conèixer els temes a tractar amb revisió d'alguns referents i una part pràctica on experimentar les diferents ferramentes proposades per les talleristes.

El programa de les jornades està pensat per entrar progressivament en diferents tècniques fins a arribar a la idea global de creació i, finalment veure un resultat sobre el que podrem reflexionar.

4

PROPOSTA FORMATIVA

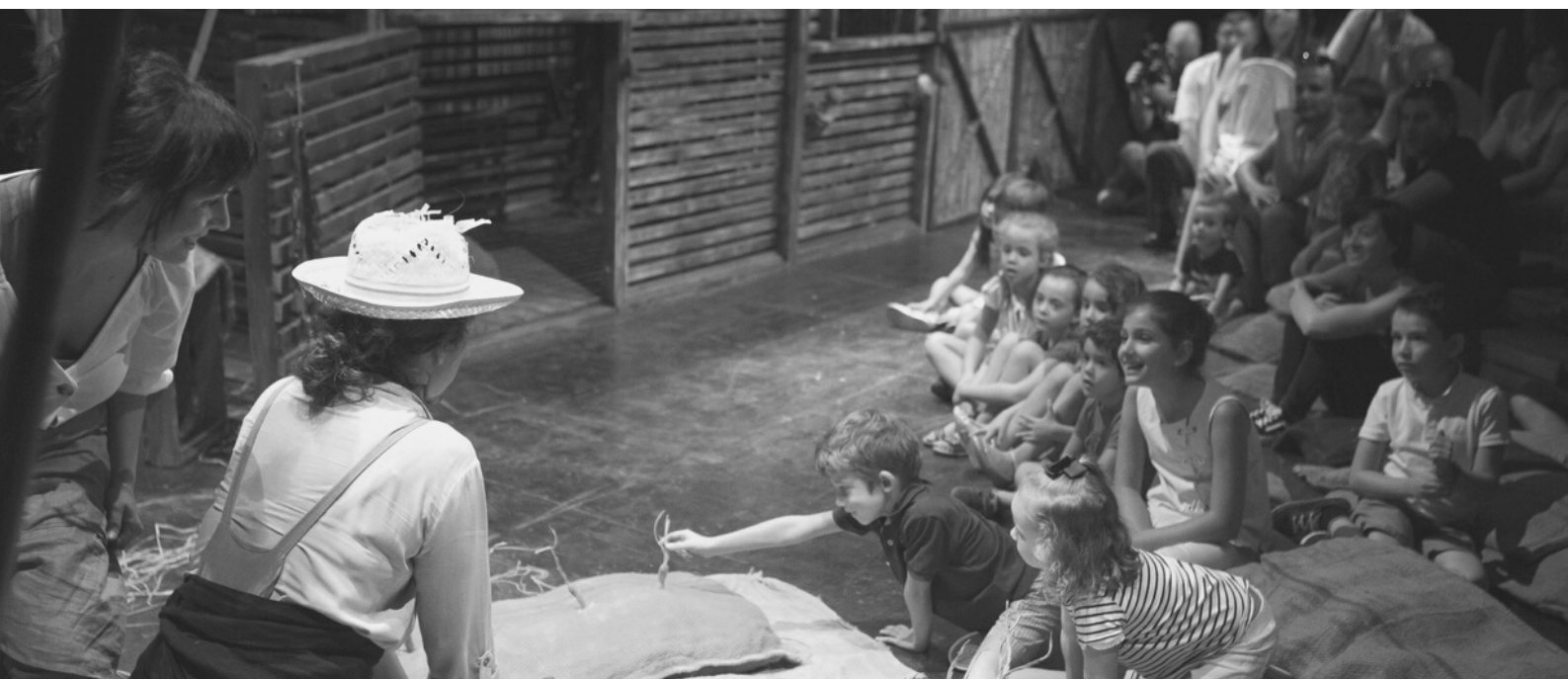

Es tracta d'una setmana a la Sala L'Horta on professionals de les arts escèniques compartiran els seus coneixements per tal d'oferir als docents recursos que puguin aplicar a l'aula.

A més, es tracta de trobar punts en comú entre aquestes dues tasques creatives com són la docència i la creació artística, establint un diàleg que pugui ser enriquidor per a les dues parts. Connectant nosaltres, connectem coneixements.

Aquests tallers teòric-pràctics ens donaran una mirada possible sobre la creació escènica i les possibilitats que ofereix a les tasques pedagògiques.

Us recomanem vindre amb roba còmoda i moltes ganes de participar!

5

TALLERISTES

- ▶ **KIKA GARCELÁN** (Puçol, 1982) és titulada en interpretació a L'Escola de l'actor i llicenciada en Direcció d'escena en l'Escola Superior d'Art Dramàtic de València. Cursa també el postgrau de teatre en l'educació de la Universitat de València i Màster de producció artística a Universitat politècnica de València. Com a actriu, ha treballat amb diverses companyies com ara Carme Teatre i Teatro de lo Inestable, i també en projectes propis. Com a directora ha participat en L'Horta teatre, La família política, Institut Valencià de Cultura o Teatro de lo Inestable. Fundadora de Los Reyes del Mambo, organització dedicada al disseny i realització d'escenografia, on aferma el seu interès cap a la plàstica escènica.

▶ **PEPA CASES** Llicenciada en Art Dramàtic a "La escuela del actor" (València, 2001-05) compagina la seua formació amb classes de dansa contemporània, interpretació, dansa aèria, clown, cabaret, música, cant i match d'improvisació entre altres, rebudes per professionals d'Espanya, França i Llatinoamèrica. En el 2003 crea junt amb Pau Ayet la companyia A Tempo Dansa.

Amb l'espectacle de dansa de carrer VOLAT, FINALISTA a Millor espectacle de carrer als PREMIS MAX 2019 i Premi Millor Espectacle de Carrer en els II Premis d'Arts Escèniques de l'Institut Valencià de Cultura 2019 i candidat als PREMIS MAX 2022 amb BÉSAME 2.0 com a millor espectacle per a públic juvenil.

Ha treballat com a actriu, ballarina i coreògrafa en muntatges de teatre, dansa, música, audiovisual i performances. És docent de dansa-teatre a l'EMD de Vila-real, única Escola Municipal de Dansa contemporània de la província destinada tant a nens com adults, projecte que dirigeix junt amb l'Aula de dansa de la Universitat Jaume I de Castelló i que també coordina des de 2012.

▶ **SÒNIA ALEJO** (Almassora, 1972). Es va formar com a actriu des dels 16 anys i a partir de 2005 comença a formar-se també com a dramaturga. Forma part de Visitants (www.visitants.com) des dels seus inicis (1989) i és en aquesta companyia on ha desenvolupat la major part de la seua trajectòria professional formant part de l'equip artístic en tots els seus espectacles. Ha creat i dirigit obres de teatre contemporani, de text, visual, físic, pirotècnic i teatre document (aquest últim relacionat, principalment, amb la Memòria Històrica), tant per a sala com per a espais no convencionals i espai públic.

En els darrers anys ha creat la textualitat que impregna els espectacles més recents de la companyia. En 2010, amb el nom de La Medusa, inicia un projecte propi per a dur a terme peces de teatre en companyia d'altres creadores. Té al seu abast nombroses mencions i premis tant en l'àmbit de la dramaturgia i l'escriptura com en les creacions per a espai públic i no convencional.

▶ **EVA ZAPICO** (1972 – València). Formada a l'Escola Superior d'Art Dramàtic de València, completa la seua formació amb diferents tallers i cursos i un màster oficial en Producció Artística pertanyent a la Universitat Politècnica de València. En els últims anys s'ha dedicat quasi en exclusiva a la direcció escènica, la dramaturgia i la docència teatral. La seua especialitat en docència se centra en la creació escènica, abastant aquesta tant l'escriptura dramàtica com la generació de material artístic per a la posada en escena.

Va ser premi APV a Millor Actriu en 2014 per l'obra "El Gran Arc" i les seues últimes produccions importants com a directora són: "Els Nostres", producció del 2018 de l'IVC (Institut Valencià de Cultura) i Teatres de la Diputació de València i "Tirant", producció del 2019 del'IVC i de la CNTC (Companyia Nacional de Teatre Clàssic, de Madrid). Per la direcció escènica d'aquest espectacle va ser nominada als Premis ADE (Associació de Directors d'Escena d'Espanya). Actualment, continua impartint de forma regular diversos tallers de creació escènica i escriptura dramàtica creativa i continua implicada en diversos projectes de direcció escènica, sent els més recents: la direcció de la primera producció de la Sala Ultramar, "La Confiança", de l'autora i dramaturga Guadalupe Sáez i la creació i direcció de "Bannon", peça d'autoria pròpia, al costat de Miguel A. Sweeney, que pertany a les Residències de Creació 2022 de la Sala Carme Teatre.

6 SESSIONS I TALLERS

*tots els talleristes aportaran materials i recursos per tal ampliar tot que s'haja desenvolupat a les sessions.

Necessitats participants: roba còmoda i calcetins per a poder treballar descalç.

▶ ELS COS COM FERRAMENTA EXPRESSIVA

per Pepa Cases, actriu, ballarina i docent.

La dansa és l'art d'interpretar amb el cos. Pel que fa a aquest taller treballarem les possibilitats que el nostre cos ens dona no només per conèixer o aprendre dansa sinó també per a crear. La investigació personal com artista i com persona és imprescindible per a traure el millor de cadascú en aquesta disciplina i, per tant, no només es durà a terme un treball físic de moviment sinó també dels tabús relacionats amb el cos i la comunicació interpersonal mitjançant la dansa.

Treballarem doncs la tècnica de la dansa contemporània d'una manera lúdica i la creació coreogràfica amb recursos escènics, llenguatge corporal, composició d'imatges, improvisació i treball individual i en equip.

▶ **PLÀSTICA ESCÈNICA, POSSIBILITATS NARRATIVES DE L'ESCENOGRAFIA**
per Kika Garcelán, actriu, directora d'escena i escenògrafa.

La plàstica escènica contempla aquelles parts definitives per al conjunt estètic d'una proposta teatral. **L'escenografia, la il·luminació o el vestuari són parts fonamentals per a les històries que es conten als escenaris.**

En aquest taller abordarem la qüestió de **l'espai escènic com a element narratiu.**

Com fer de l'espai escènic una narració?

Com convertir qualsevol narració en un espai escènic?

Veurem alguns referents posant especial atenció a les propostes dirigides a l'infància.

En la part pràctica, treballarem l'expressió mitjançant la matèria. Materials com el cartó, el paper o la tela seran els protagonistes d'aquest taller.

▶ **COM FER DEL COL·LEGI UN ESPAI TEATRAL**

per Sònia Alejo, actriu i creadora a l'àmbit de les arts de carrer.

Els orígens del teatre van sorgir dels carrers i d'espais que no tenien res a veure amb l'edifici que relacionem amb l'acte escènic des de fa només uns segles.

Durant la sessió farem una anàlisi dels recursos que ens ofereix un centre educatiu **més enllà del saló d'actes, com acomodar una peça de teatre o com crear-la per a espais no convencionals.**

També abordarem com fer de la creació escènica una ferramenta per a redescobrir l'espai quotidià i canviar la mirada que tenim sobre ell.

▶ **FERRAMENTES PER A LA CREACIÓ ESCÈNICA**

per Eva Zapico, directora d'escena, intèrpret i docent.

Aquest taller proposa apropar-se a la idea de **creació escènica**.

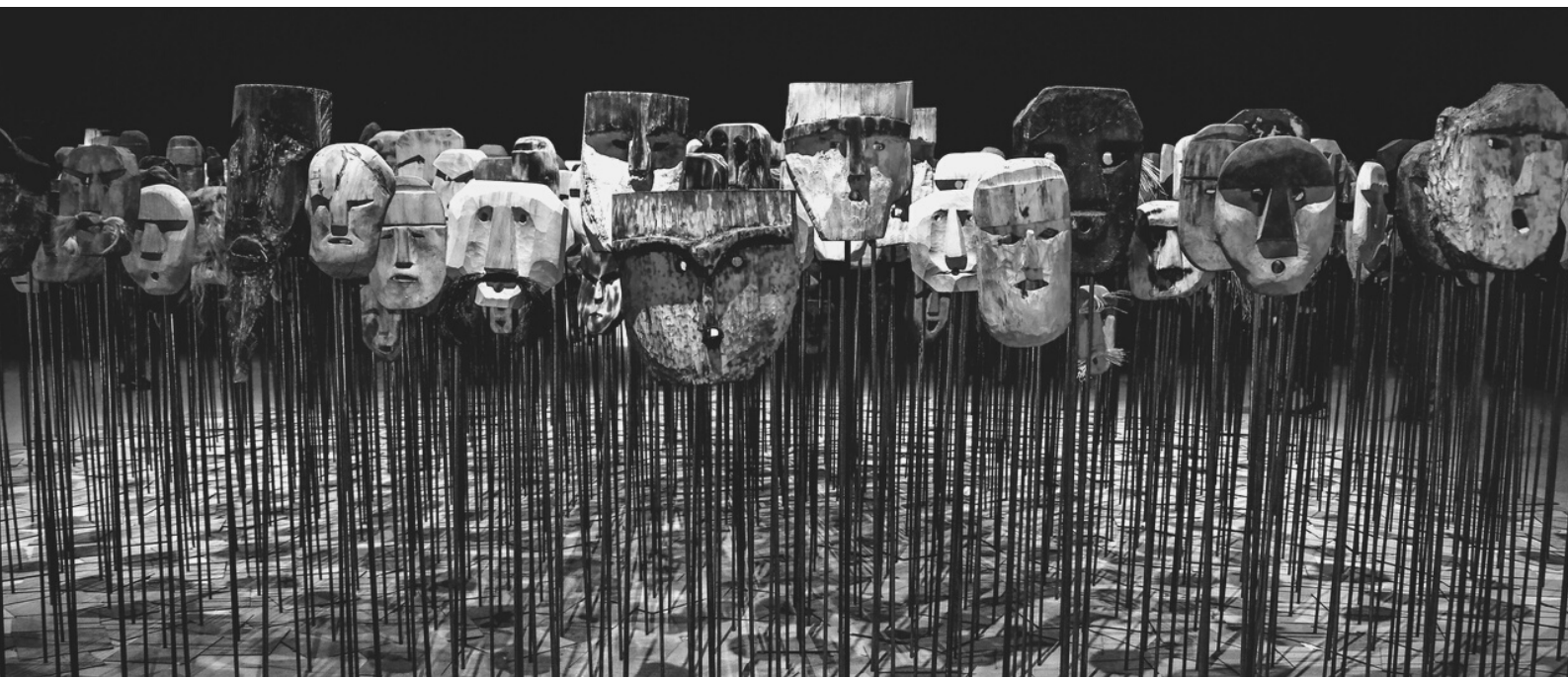
Com es comença una creació?

Amb quin tipus de materials?

Com és el procés de posada en escena?

Tractarem de trobar les convergències entre la creació escènica i el treball docent adaptant els mecanismes de creació a l'escola.

Experimentarem amb el moviment i la paraula com a principals mecanismes de la creació teatral.

7

PROGRAMA

▶ **DILLUNS 2 D'OCTUBRE**

-17.00 h: RECEPCIÓ I PRESENTACIÓ

-17:30 a 20:30 h: **ELS COS COM FERRAMENTA EXPRESSIVA.**

PEPA CASES

▶ **DIMARTS 3 D'OCTUBRE**

-17:30 a 20:30 h: **PLÀSTICA ESCÈNICA, POSSIBILITATS NARRATIVES DE L'ESCENOGRAFIA.**

KIKA GARCELÁN

▶ **DIMECRES 4 D'OCTUBRE**

-17:30 a 20:30 h: **COM FER DEL COL·LEGI UN ESPAI TEATRAL.**

SONIA ALEJO

▶ **DIJOUS 5 D'OCTUBRE**

-17.30 h: Recepció i assistència una **funció de l'espectacle BOLA de L'Horta teatre.** Trobada amb l'equip

-18.30 h: Descans

-19.00 h: Presentació de **TOCA, TOCA** proposta per a primera infància que s'estrenarà a l'abril de 2024.

▶ **DIVENDRES 6 D'OCTUBRE**

-17:30 a 20:30 h: **FERRAMENTES PER A LA CREACIÓ ESCÈNICA.**

EVA ZAPICO

8

MÉS COSES SOBRE NOSALTRES

L'HORTA TEATRE, LA COMPANYIA

L'Horta Teatre és una de les formacions teatrals més veteranes de la Comunitat Valenciana. En 2024 complirà 50 anys de presència en el panorama teatral valencià, i espanyol que avalen una trajectòria professional que de forma continuada ha anat presentant les seues produccions al públic.

Al llarg de la seua trajectòria, L'Horta Teatre ha realitzat més de 3.000 representacions i ha produït més de 40 espectacles professionals. Amb el temps hem generat una forma de fer que ha definit el nostre posicionament artístic i també nostra pròpia cultura empresarial. En aquest sentit, els espectacles de L'Horta Teatre, han desenvolupat un segell i un caràcter particular que els diferencia i els identifica, i que els fa recognoscibles pel públic com un “producte cultural” de gran qualitat artística. També **compta amb sala pròpia amb programació estable des de 1995, la Sala L'Horta** i per la que han passat més de 300.000 espectadors.

La seua decidida aposta, pels autors i dramaturgs valencians ha sigut una constant en aquests anys. I ho han fet tant amb els que ja tenien una presència com amb els que començaven i hui són una realitat que altres estan descobrint. En la seua nòmina de dramaturgs es troben, entre altres, Ferran Torrent, Carles Alberola, Pascual Alapont, Josep Maria Benet i Jornet, Rodolf Sirera, Eduardo Zamanillo, Ximo Llorens, Agustí Bartrá, Manolo Molins, Juan Pablo Mendiola, Roberto García, Pau Pons, Sergio Martínez, Núria Vizcarro o Kika Garcelán.

Així, L'Horta Teatre es mostra com una entitat del sector cultural compromesa en la posada en marxa de programes d'actuació que permeten la creació, producció i exhibició de les arts escèniques en general i, més concretament del teatre infantil en valencià.

A L'Horta conviuen **2 línies de treball** clarament diferenciades que vertebraren l'activitat de l'entitat: **la companyia L'Horta Teatre i la Sala L'Horta**. Aquestes dues línies de treball complementaries entre si, es corresponen amb els objectius de l'empresa: **creació i manteniment d'un centre de producció estable i de referència i creació i manteniment d'un centre d'exhibició referent i estable de teatre, infantil i juvenil.**

Aquesta presència continuada en el panorama teatral valencià i espanyol, conjuntament amb el fet que siga una de les organitzacions teatral que disposa de millors infraestructures, ha fet de L'Horta Teatre una de les entitats capdavanteres de la Comunitat Valenciana.

En el pròxim 2024, la companyia **L'Horta Teatre complirà el seu 50é aniversari i Sala L'Horta el 30é aniversari des que va obrir les seues portes.**

En l'actualitat, encara que no hem deixat de produir espectacles per a adults, fa anys que dedica una especial atenció al teatre infantil.

LES NOSTRES CREACIONS

Aquestes són algunes de les darreres creacions dirigides a la primera infància i al públic infantil que han treballat en la innovació teatral i la investigació activa amb el públic, a més de buscar l'experimentació dels més menuts.

HORTA (2018) és un muntatge teatral dirigit a xiquetes i xiquets entre 3 i 7 anys. Un espectacle que recupera els valors arrelats a la terra i als costums valencians més genuïns i ancestrals, tot contemporitzant- os i adaptant-los als interessos i els coneixements dels més menuts. Un recorregut itinerant a través dels diferents espais del teatre transformats en Horta, on els sentits i els xiquets seran els protagonistes: tocar la terra, escoltar i cantar cançons, descobrir històries i objectes antics o olorar herbetes.

Una experiència que combina la força de la narració oral a través de la màgia i la poesia dels recursos teatrals i escènics. Descobrirem a través dels sentits què és HORTA des de la tendresa i l'emoció però, sobretot, des de l'humor, l'entreteniment i la pedagogia.

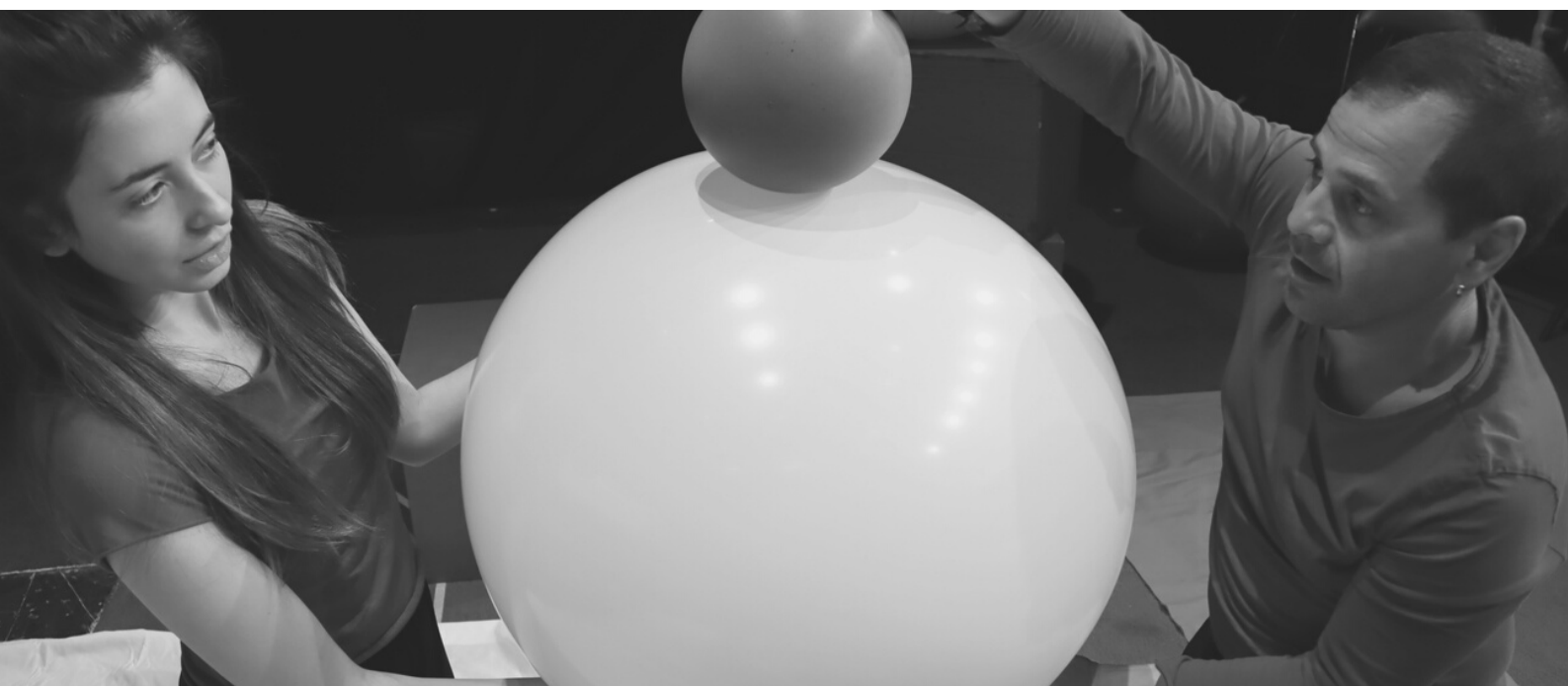
Un projecte singular que planteja la participació dels més menuts des de tots els sentits, especialment els que estan més presents en el seu desenvolupament cognitiu durant l'etapa d'infantil. Els xiquets participen interactivament junt a les intèrprets, des de treballar la terra amb les mans, plantar o regar fins conèixer i escodrinyar objectes antics, intervenir espontània i oralment en les històries que es conten o cantar i escoltar cançons populars. HORTA és un muntatge ple d'emocions que amaga tot un redescobriment tant per a menuts com per als mestres de la vida i les històries que guarden els nostres iaïos.

En **BOLA (2019)**, el joc és el nostre punt de partida. Com a inspiració, els jocs de construcció que bé coneix el nostre xicotet públic. Forma, color i llum són les principals ferramentes d'aquesta creació. Els actors manipulem els elements construint diferents composicions.

En les primeres fases de l'aprenentatge comencem a descobrir tot el que ens envolta. Aprenem el que és essencial per a la nostra futura autonomia, tenim molta feina a fer, hem de relacionar-se amb els altres, amb l'espai, amb els objectes. Descubrim la similitud i la diferència entre els llocs i els objectes amb què estem en contacte diàriament.

Durant el procés, ens han inspirat referents com Piet Mondrian, Hilma af Klint o Vasily Kandinsky, tots ells emmarcats dins el corrent de l'art abstracte. L'abstracció treballa amb colors i formes que ajuden a inventar noves formes d'expressió. L'art abstracte s'allunya de la representació d'imatges reconeixibles per a crear noves possibilitats més objectives.

CROMA (2022) El projecte proposa una oda a la imaginació i l'expressió artística plàstica i teatral des de l'estimulació estètica i lúdica de l'experiència visual i sonora dels sentits. Volem fomentar la curiositat i l'aprenentatge dels primers anys de vida posant en valor el plaer del pintar per pintar, dibuixar per expressar-se, jugar per aprendre i gaudir i embrutar-se per conèixer i reconèixer el món que els envolta. I posar en valor l'expressió teatral i plàstica com a instrument de comunicació per als més menuts però també per a persones que no empen la llengua oral i escrita per a comunicar-se.

TOCA, TOCA (2024) Toca, toca busca estimular el descobriment de les parts del cos i les seues particularitats. Proposa l'exploració diversos materials i les seues diferents qualitats.

Toca, toca convida a estimular la nostra imaginació jugant amb draps i llençols. El teatre físic i l'expressió vocal seran els llenguatges que utilitzarem per contar la història de dos personatges que es troben per jugar a una gran catifa sensorial.

A més, aquest projecte naix del compromís davant la crisi climàtica i la consciència sobre la problemàtica dels residus tèxtils. La proposta plàstica integra la premissa de donar una segona vida escènica a materials i tèxtils fets servir en anteriors propostes de la companyia L'Horta Teatre.

JORNNADES
ESCÈNICA
2022

**ESCÈNICA:
LES ARTS ESCÈNIQUES
COM A FERRAMENTA
PEDAGÒGICA I EDUCADORA**

**JORNADES DE FORMACIÓ
EN ARTS ESCÈNIQUES**

**DEL 2 AL 6 D'OCTUBRE DE 2023
SALA L'HORTA (VALÈNCIA)**

PROJECTE IMPULSAT PER

**GENERALITAT
VALENCIANA**

cefire
Artísticoexpressiu